

Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä 08.04.2024 § 129

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 08.04.2024

§ 129

Lahden kaupungin rahoitus Lappeenrannan-Lahden teknillisen yliopiston rakennustekniikan koulutuksen ja tutkimuksen käynnistämiseksi Lahdessa KV

1642/02.02.00.02/2024

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Elinvoimajohtaja Henna Eskonsipo-Bradshaw, 044 482 0838

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää tehdä kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

“Kaupunginvaltuusto hyväksyy, että Lahden kaupunki tukee Lappeenrannan–Lahden teknillisen yliopiston rakennustekniikan koulutuksen ja tutkimuksen käynnistämistä Lahdessa enintään 1,8 milj. € vuosittaisella rahoituksella vuosina 2025-2029. Kustannukset katetaan Elinvoima- ja työllisyyspalveluiden ”Muut strategiset kehittämiskohteet”-kustannuspaikalta 101014036. Rahoituksen ehtona on, että Lappeenrannan–Lahden teknilliselle yliopistolle myönnetään rakennustekniikan koulutusvastuu.”

Perusteluosa

Tausta

Lahdesta tuli Suomen uusin yliopistokaupunki, kun eduskunta hyväksyi Lappeenrannan teknillisen yliopiston nimen muuttamisen Lappeenrannan-Lahden teknilliseksi yliopistoksi osana yliopistolain muuttamista, ja tasavallan presidentti Sauli Niinistön hyväksyi lain vuoden 2019 alussa.

Sittemmin LUT-yliopisto on laajentanut toimintaansa Lahden kampuksella voimakkaasti ja aktiivisessa vuorovaikutuksessa elinkeinoelämän ja Lahden kaupungin kanssa.

Tällä hetkellä LUT-yliopistolla on Lahden kampuksella noin 1400 opiskelijaa, 14 koulutusohjelmaa, yli 50 professuuria ja tutkimushenkilöä, yhteensä 250 henkilökunnan edustajaa, laboratorioita sekä monipuolista opiskelijatoimintaa. Nykyinen yliopiston kasvuvauhti näyttää siltä, että vuonna 2030 Lahdessa on yli 10 000 korkeakouluopiskelijaa, jotka opiskelevat LUT-konsernin korkeakouluissa, eli LUT-yliopistossa sekä LAB-ammattikorkeakoulussa (vrt. noin 5000 ammattikorkeakouluopiskelijaa vuonna 2017).

Kokonaisuudessaan LUT-yliopisto on ottanut Lahden alueen elinkeinoelämän rohkeasti haltuunsa. Yliopisto on tukenut alueen elinkeinoelämän ja teollisuuden kasvua ja kilpailukykyä mm. aktiivisella vuoropuhelulla, sekä monilla uusilla koulutusohjelmilla ja professuureilla. Alueen yritykset ovat myös osallistuneet merkittävällä rahoituksella mm. sähköisen liikenteen sekä kestävän mekatroniikan professuurien perustamiseen Lahden kampukselle, mikä on osoitus siitä, että yliopiston tulo Lahteen ja toiminnan kasvattaminen kaupungissa on nähty elinkeinoelämän näkökulmasta hyvin tärkeäksi.

Rakennustekniikan koulutusvastuun hakeminen

LUT-yliopisto on rohkea, ketterä ja kasvuhakuinen toimija. Lahteen sijoittumisensa jälkeen LUT-yliopisto on käynyt aktiivisesti ja säännöllisesti keskusteluita Lahden kaupungin kanssa tahdostaan kehittää ja kasvattaa toimintaansa Lahden kampuksella.

Viimesimpänä uutena avauksena yliopisto on tunnistanut selkeän tarpeen rakennustekniikan tutkimukselle ja koulutukselle. Rakentamisen ja rakennusten osuus globaaleista CO₂-päästöistä on arviolta 37 %. Samalla rakennusalan ennustetaan kasvavan 4 % vuosivauhtia. Rakennusalalle tarvitaan Suomessa ja kansainvälisesti kipeästi uudenlaista osaamista, jotta alan tulevaisuus olisi aiempaa kestävämpi ja kilpailukykyisempi.

Tarpeeseen ja omiin vahvuuksiinsa luottaen LUT-yliopisto on päättänyt hakea opetus- ja kulttuuriministeriöltä uutta rakennustekniikan koulutusvastuuta. Koulutusvastuun hakeminen perustuu vahvasti LUT-yliopiston strategiseen tavoitteeseen löytää ratkaisuja planeettamme suurimpiin kestävyysaasteisiin. Puhdas energia, vesi ja ilma ovat elämän edellytyksiä, joihin LUT-yliopistossa etsitään ratkaisuja tekniikan, talouden ja yhteiskuntatieteiden osaamisella. Uusi koulutus ja tutkimus rakennusalalla palvelisi vahvasti alalle syntyviä uusia innovaatioita, yrityksiä ja liiketoimintamahdollisuuksia. Kokonaisuuden sijoittaminen Lahteen, johtavaan ympäristökaupunkiin, nähdään LUT-yliopistossa kannattavaksi.

Koulutusvastuu määrittää, mitä tutkintoja korkeakoulussa voi suorittaa. Yliopistojen koulutusvastuusta säädetään valtioneuvoston ja opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksilla. Ammattikorkeakoulujen koulutusvastuista määrätään niiden toimiluvissa. LUT-yliopistolla on mahdollisuus hakea uutta koulutusvastuuvastausta opetus- ja kulttuuriministeriöltä toukokuussa 2024. Lopullista päätöstä odotetaan vuoden 2024 aikana.

Rakennustekniikan koulutusvastuun vaikutukset Lahdelle seudulle

Rakennustekniikan koulutusvastuu toisi tullessaan LUT-yliopiston Lahden kampukselle kandi-, maisteri- ja tohtorikoulutuksen sekä alan uuden kasvavan ja kansainvälisen tutkimus- ja kehityskeskittymän. Uuden koulutusvastuun saaminen lisäisi merkittävästi Lahden roolia yliopistokaupunkina sekä rakentamisalan osaamiskeskuksena.

Koulutus- ja tutkimustoimina käynnistyisi Lahdessa vuonna 2026 ja vuoteen 2030 mennessä koulutuksen suorat vaikutukset Lahteen olisivat noin 500-600 uutta kandi-, maisteri- ja tohtoriopiskelijaa sekä noin 50 uutta työntekijää. Opiskelijoiden arvioidaan kuluttavan alueella vuodessa noin 4,2 milj. euroa, kun taas henkilöstön palkkasumma vuodessa on noin 2,2 milj. euroa. Aluetaloudellisten vaikutusten arvioidaan näin ollen olevan hyvinkin merkittävät.

Oleellista uudessa avauksessa on myös se, että rakennustekniikan koulutus ja tutkimus tukisi alueen rakennusalan ja alaan kytkeytyvien yritysten kilpailukyvyn parantamista uusien osaajien ja tutkimustiedon kautta. Toiminta palvelisi jo alueella toimivia yrityksiä, mutta samalla uusi avaus kasvattaisi hyvin todennäköisesti alan toimijoiden kiinnostusta sijoittua tulevaisuudessa Lahteen.

Rakennustekniikan koulutusta toteutetaan tällä hetkellä vain kolmessa yliopistossa Suomessa, joten uusi koulutusvastuu vahvistaisi kokonaisuudessaan Lahden asemaa suomalaisten yliopistokaupunkien joukossa. Huomioiden nykytilanne, uudella avauksella arvioidaan olevan merkittävää kansallista ja kansainvälistä arvoa ja vaikuttavuutta.

Parhaimmillaan LUT-yliopiston uusi avaus rakennustekniikassa edistäisi Lahden kaupungin omaa strategiaa johtavana ympäristökaupunkina sekä kasvavana yliopistokaupunkina. Ennen kaikkea avaus tukisi vahvasti Lahden tulevaisuuden elinvoimaa – kaupungin ja sen yritysten kasvua ja kilpailukykyä sekä asukkaiden kouluttautumis- ja työllistymismahdollisuuksia.

Yhteistyö ja rahoitus

Rakennustekniikan koulutus- ja tutkimustoiminta on tarkoitus aloittaa Lahdessa vuoden 2026 alusta, mikäli opetus- ja kulttuuriministeriö myöntää LUT-yliopistolle uuden koulutusvastuun. Valtion rahoitusta ei kuitenkaan ole tiedossa lähivuosina. Yliopistojen rahoitusmallin mukaisesti rahoitusta koulutukselle myönnetään ensisijaisesti tutkinnoista ja sen vuoksi koulutuksen kustannuksia tuetaan valtion toimesta vasta usean vuoden kuluttua, kun koulutus tuottaa valmistuvia opiskelijoita. Näin ollen muun rahoituksen löytäminen on olennaista uuden avauksen käynnistämiseksi.

LUT-yliopiston uusi koulutusvastuuavaus edellyttää noin 15 milj. euron rahoitusta viideksi vuodeksi, vuosille 2025-2029, minkä jälkeen kokonaisuus rahoittaa itse itsensä. Koulutusvastuuhakemuksen menestyksen varmistamiseksi rahoituspohja tulee varmistaa ennen koulutusvastuun hakemista opetus- ja kulttuuriministeriöltä toukokuussa 2024.

LUT-yliopiston ja kaupungin yhteisten neuvotteluiden tuloksena on päädytty siihen, että LUT-yliopisto varmistaa omilla toimillaan kolmanneksen tarvittavasta kokonaisrahoituksesta (5 milj. euroa) ja Lahden kaupunki vastaa jäljelle jäävän rahoitusosuuden (10 milj. euroa) kattamisesta yhdessä mahdollisten paikallisten kumppaneiden kanssa.

Kevään 2024 aikana Lahden kaupunki on työskennellyt aktiivisesti alueen rahoituspohjan varmistamiseksi. Tähän mennessä muita rahoittajia on alustavasti varmistunut mukaan noin 1 milj. euron edestä, mikä tarkoittaa, että Lahden kaupungin oma osuus alueen kokonaisuallistumisesta on enintään 9 milj. euroa, eli enintään 1,8 milj. euroa vuodessa vuosina 2025-2029. Useat neuvottelut ovat kuitenkin vielä kesken ja tahtotilana on vahvistaa mukaan vielä muita uusia kumppaneita vuoden 2024 aikana ennen ministeriön lopullista päätöstä koulutusvastuusta.

Kustannukset katetaan elinvoima- ja työllisyyspalveluiden Muut strategiset kehittämiskohteet -kustannuspaikalta 101014036. Rahoituksen ehtona on, että LUT-yliopistolle myönnetään rakennustekniikan koulutusvastuu ja toiminta Lahdessa käynnistyy.

Hallintosäännön kaupunginhallitusta ja konsernihallintoa koskevan toimivaltataulukon mukaan elinvoima- ja työllisyysjaosto vastaa tehtäväalueensa avustuksista talousarvion mukaan talousarvion taloutta ohjaavien kriteerien mukaisesti. Nyt myönnettävä avustus kuitenkin ylittää voimassa olevan talousarvion aikajänteen sitoen kaupunkia viiden vuoden ajaksi, minkä vuoksi asia tulee saattaa kaupunginhallituksen ja valtuuston päätettäväksi.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

KV: Kunnallisvalitus

Toimenpiteet

Ote: LUT-yliopisto